

REJSKI PROGRAM ZA KONJE PASME AMERIŠKI PAINT KONJ

SLOVENSKO ZDRUŽENJE QUARTER KONJA, Trnovica 6, 1296 Šentvid pri Stični;
info@siqha.si, www.siqha.si

Avtorji: Karolina Jamnik Cerk, dr.vet.med.

Tamara Ferme, mag. inž. zoot.

Člani strokovnega odbora SIQHA

Ljubljana, februar 2024

REJSKI PROGRAM ZA KONJE PASME AMERIŠKI PAINT KONJ

Vsebina

I SPLOŠNE DOLOČBE	1
II REJSKI PROGRAM.....	2
1 Namen izvajanja RP	2
2 Območje izvajanja RP	2
3 Velikost populacije	2
4 Lastnosti pasme	2
5 Vpis v glavni del rodovniške knjige	4
6 Rejski cilj.....	5
7 Seleksijski cilji	5
8 Rejske metode	5
9 Dokumentacija.....	6
10 Naloge RP prenesene na podizvajalce	6
11 Priloga	6

I SPLOŠNE DOLOČBE

- 1 Odobreni rejski program za pasmo ameriški paint konj izvaja Slovensko združenje Quarter konja (v nadaljnjem besedilu SIQHA) s sedežem v Trnovica 6, 1296 Šentvid pri Stični.
- 2 SIQHA je priznано rejsko društvo, ki vodi rodovniško knjigo za pasmo ameriški paint konj (v nadaljevanju PRD).
- 3 Odobren rejski program za pasmo ameriški paint konj je usklajen z veljavno evropsko uredbo. Prav tako je usklajen z veljavnimi zakoni in njihovimi podzakonskimi akti v državi.
- 4 Zavezujoče je, da se rejski program izvaja v skladu z načeli rejske organizacije American Paint Horse Association (v nadaljnjem besedilu APHA) s predpisanimi pravili za tekoče leto - APHA Official rule book. Izvorno rodovniško knjigo za celotno svetovno populacijo konj pasme ameriški paint konj vodi APHA.
- 5 SIQHA je pravna oseba v skladu z zakonom o društvih, ki izvaja rejski program za pasmo ameriški paint konj na celotnem območju Republike Slovenije.
- 6 Rejski program in vsi rejsko pomembni dokumenti, evidence in informacije so objavljene na spletni strani SIQHA : www.siqha.si

II REJSKI PROGRAM

1 Namen izvajanja RP

1.1 Rejski program za pasmo ameriški paint konj se izvaja z namenom ohranitve in izboljšanja pasme ter ohranjanja genetske raznovrstnosti znotraj populacije in selekcijskega napredka potomcev.

1.2 Populacija ameriškega paint konja je srednje velika ter razpršena. Cilj je vključitev čim večjega števila živali iz populacije v rejski program. S tem se lahko ohranja zadovoljivo število živali za potrebe genetske raznovrstnosti in predvsem ohranjanja pasemskih značilnosti.

2 Območje izvajanja RP

2.1 SIQHA izvaja rejski program za pasmo ameriški paint konj na celotnem območju Republike Slovenije. V primeru, da se pojavi interes rejcev iz druge države, SIQHA lahko razširi delovanje izvajanja rejskega programa v skladu z veljavnimi pravili in predpisi.

3 Velikost populacije

3.1 Stalež je odraz iz rodovniške knjige februar 2024

PASMA AMERIŠKI PAINT KONJ			
SKUPAJ STALEŽ:			221
KASTRATI	MOŠKI	ŽENSKI	
16	85	120	

Ohranjanje zadostnega števila čistopasemskih plemenskih živali je pomembna za ohranjanje genetske pestrosti.

4 Lastnosti pasme

4.1 Ameriški paint konj je glede izvora, izgleda in pasemskih značilnosti enak ameriškemu quarter konju s to razliko, da je drugače obarvan in je skrb za vodenje njegovega registra prevzela organizacija APHA. Zgodba o ameriškem paint konju sega nazaj v čas španskih konkvistadorjev, kateri so svoje konje pripeljali v Ameriko in pri odhodu domov mnoge od njih spustili v divjino. Pisani konji so bili zelo priljubljeni pri domorodcih – Indijancih. Slednji so verjeli, da ima 'pisani konj' posebno moč zaradi svoje obarvanosti. Plemena indijancev so tako poskušala nasprotnemu plemenu ukrasti konja in jim s tem povzročiti nadaljnjo nesrečo in ranljivost plemena. Ti konji so bili centralni del kompleksnega sistema verovanja in niso bili zgolj talisman. Ko so kasneje priseljenci postopoma naseljevali in kultivirali ameriška prostranstva, so potrebovali konje za delo na rančih. Izkoristili so naravne danosti in polovili prostoživeče konje, katere so nato udomačili. To je bil temelj današnje reje z enim samim selektivnim kriterijem in to je uporabnost konja. Pasma je sedaj razširjena po celem svetu, vključno z vso Slovenijo.

4.2 Glavni namen reje je vzreja jahalnih konj za vse discipline western jahanja ali prosti čas. Konji so kompaktnega pravokotnega formata s kratko, izrazito klinasto glavo, dobro nasajenim vratom, kratkimi in uravnoteženimi nogami, kompaktnim križem in močnimi mišicami.

4.3 Osnovne lastnosti zunanosti ameriškega paint konja so:

Zunanost

Velikost: 145 cm - 165 cm

Barve pri ameriškem paint konju razlikujemo 4 vrste obarvanosti, barvnih vzorcev: Tobiano, Overo, Tovero in Solid. Vsi barvni vzorci po členu RG-070 v APHA official rule book

Telesni zgradba

Glava: kratka, klinasta, lična muskulatura je močno izražena, spodnja čeljust široka in robustna, majhen kompakten gobec, dovolj globok v zatilju, dovolj pregiben v povezavi z glavo, ravna nosna linija, široko čelo, velike, prijazne oči, majhna lepo oblikovana ušesa.

Vrat: dovolj dolg, rahlo usločen, prožen, dobro omišičen.

Telo: čim bolj pravokotnega formata, široko in globoko, dobro omišičeno. Pleče je dolgo in položno, prsi široke in globoke, viher dobro izražen, a ne previsok, sega naj globoko v hrbet, hrbet kratek, prožen, dobro obokanih reber, širokih ledij, križ širok, dolg, zmerno pobit, izrazito dobro omišičen zadnji del.

Fundament: korekten, čvrst, a suh, z dobro izraženimi sklepi. Piščalnice so kratke, kopita čvrsta, pravilno oblikovana.

Noge: ne predolge, korektne, čvrste ne suhe gradnje, z dobro formiranimi sklepi; s čim krajšimi biclji, piščalnice krajše v uravnovešenem razmerju z zadnjimi nogami. Kopita so srednje velika, zelo kompaktna.

Gibanje: korektno, prožno in izdatno, v dobrem ravnotežju, pravilnem taktu, energično, z zelo aktivnim zadnjim delom, dobrim zamahom.

Posebne značilnosti: konj dobrohotnega karakterja in prijetnega temperamenta, ki je vsestransko uporaben. Značilno je da so konji vzdržljivi in imajo dobro plodnost.

5 Vpis v glavni del rodovniške knjige

Vpis čistopasemske plemenske živali se izvede na zahtevo rejca, če so izpolnjeni vsi pogoji in pravila predpisana z zakonodajo EU - Uredba o reji živali ter tem RP.

Pred vpisom v kateri koli razred glavnega dela rodovniške knjige morajo biti živali identificirane skladno s pravom Unije o zdravju živali.

Rodovniška knjiga za pasmo ameriški paint konj

5.1 V glavni del rodovniške knjige za pasmo ameriški paint konj je lahko vpisan le konj znanega porekla (čistopasemske plemenske živali), katerega starša sta vpisana v glavni del rodovniške knjige.

5.2 Vse živali, vpisane v rodovniško knjigo, morajo imeti opravljene molekularne genetske preiskave (DNA case number) ob registraciji pri matični APHA, s katerimi se jim določi genski tip in preveri starševstvo na podlagi analize DNA. Preiskave opravi laboratorij, ki je pooblaščen s strani APHA.

Plemenski žrebci morajo imeti pred registracijo potomstva/po odbiri za plemenjaka opravljene genetske preiskave za pet dednih bolezni: hiperkalemično periodično paralizo (HYPP), polisaharidno shrambno miopatijo (PSSM1), maligno hipertermijo (MH), pomanjkanje glikogen razvejajočega encima (GBED), dedno regionalno oslabitev kože (HERDA). Poleg omenjenih bolezni je za plemenske žrebce obvezno tudi genetsko testiranje za sindrom smrtnosti overo belega žrebeta oziroma ileokolično agangliozo (OLWS), ki se ob prisotnosti enega mutiranega alela izraža kot overo obarvanost konja, če pa žrebe tako kopijo gena prejme od obeh staršev pa nima možnosti preživetja. Poleg tega je testiranje, vsaj za HYPP, obvezno za vse potomce linije žrebca Impressive, čigar so oproščeni, če sta starša negativna za HYPP.

5.3 Ameriški paint konji, ki so čistopasemske plemenske živali iz drugih držav (živali, ki so bile prvič registrirane in vpisane v drugo - tujo rodovniško knjigo) in plemenski material, katere spremlja ustrezen zootehniški dokument se vpišejo na željo rejca v ustrezen razred po pravilih tega RP.

5.4 V skladu z zakonodajo morajo biti čistopasemske plemenske živali pred vpisom v RK identificirane. Na podlagi tega se jim dodeli UELN-enotna življenjska številka, ki je petnajstmestna neponovljiva številka. Prva tri mesta so numerična koda Slovenije »705«, druga tri mesta numerična koda rejskega društva SIQHA (006), sedmo mesto številka, ki določa pasmo – ostale pasme (1), osmo in deveto mesto zadnji dve številki letnice rojstva živali, preostalih 6 mest pa je zaporedna številka registracije živali. (Primer: 7 0 5 0 0 6 1 2 4 0 0 0 0 1).

5.5 Živalim ime dodelijo na APHA, ko so vpisani v izvirno rodovniško knjigo kot žrebeta. Ime se povzame po APHA z izdanega certifikata za dotično žival.

5.6 Čistopasemske plemenske živali pasme ameriški paint konj se v razrede rodovniške knjige vpiše glede na spodnjo razvrstitev:

RAZDELITEV RODOVNIŠKE KNJIGE	razredi žrebci:	razredi kobile:	razredi kastrati:
GLAVNI DEL RODOVNIŠKE KNJIGE	Knjiga žrebcev I	Knjiga Kobil I	
	Knjiga žrebcev II	Knjiga kobil II	Knjiga kastratov I
	Evidenčna knjiga	Evidenčna knjiga	Evidenčna knjiga
	Bazna knjiga		

6 Rejski cilj

6.1 Rejski cilj je skladen, vsestranski konj, srednjega okvira, pravih in izdatnih hodov (predvsem v galopu), korektnega eksterierja, primerne karakterja in mirnega temperamenta. Cilj je konj, ki je primeren za prosti čas ali tekmovanja. Reja je usmerjena v vzrejo tekmovalnih konj v western disciplinah, ki po rezultatih konkurirajo z drugimi razvitimi državami.

7 Seleksijski cilji

7.1 Za zagotavljanje seleksijskega napredka se izvaja selekcija, na podlagi :

- Ocena lastnosti zunanosti
- Preizkušanje delovne sposobnosti
- Vrednotenje po kvaliteti potomstva
- Presoja zdravja in plodnosti
- Ocena plemenske vrednosti - se zaenkrat ne izvaja.

7.2 Za oceno lastnosti zunanosti se uporablja linearni opis v sodelovanju z nemškim združenjem quarter konj – DQHA.

Ocenjujejo se po naslednjih sklopih:

Kondicija, tip, zgradba, fundament, stoja, gibanje, interier

7.3 Preizkušanje delovne sposobnosti

Preizkusi delovnih sposobnosti potekajo na rejskih tekmovanjih.

7.4 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

Za vsako čistopasemsko plemensko žival se v rodovniški knjigi beleži vse njihove potomce. Posledično ocene in rezultate, ki jih dosežejo potomci.

7.5 Presoja zdravja in plodnosti

Čistopasemske plemenske živali morajo biti zdrave, plodne in ne smejo biti nosilci dedih napak.

8 Rejske metode

8.1 Dovoljena je le reja čistopasemskih plemenskih živali. Populacija ameriškega paint konja je zaprta populacija. Za oplemenitenje so dovoljena parjenja s konji pasme ameriški quater konj in polnokrvni anglež, ki so vpisani v glavni del rodovniške knjige (AQHA; JQNA ali njihovih filial). Eden od staršev je lahko pasme ameriški quater konj ali polnokrvni anglež. Parjenje v sorodstvu ni zaželeno.

8.2 Dovoljene so naslednje oblike razmnoževanja:

- naravni pripust,
- osemenjevanje
- prenos zarodkov

9 Dokumentacija

9.1 Za registracijo in vpis žrebeta v RK rejec predloži izpolnjeno poročilo o žrebitvi, ki je del obrazca „potrdilo o pripustu ali semenitvi kobile,“ - glej prilogo.

Izpolnjeno poročilo o žrebitvi je potrebno poslati tudi v primeru, ko je kobilica ostala jalova, je resorbirala, zvrгла ali imela mrtvorojeno žrebe.

9.2 Če rejec vpiše v rodovniško knjigo kobilico iz druge-tuje rodovniške knjige in je ta bila pripuščena/semenjena v tujini mora rejec ob rojstvu žrebeta prav tako predložiti ekvivalenten obrazec predpisanemu (pomembno da vsebuje vse potrebne podatke).

9.3 Zootehniško spričevalo

Čistopasemske plemenske živali mora spremljati po URŽ zootehniško spričevalo, predvsem kadar gre za vpis v rodovniško knjigo.

Prav tako je zootehniško spričevalo potrebno za zarodni material (seme, jajčne celice) po URŽ.

Če identifikacijski dokument še ne vsebuje zgoraj omenjenega, se izda na željo rejca zootehniško spričevalo.

10 Naloge RP prenesene na podizvajalce

Rejsko društvo je v celoti samo odgovorno za izvajanje RP. Glede na število rejcev ter velikost slovenske populacije ameriškega paint konja, pa je smiselno nekatere naloge prenesti na podizvajalce, ki so ustrezno usposobljeni in razpolagajo z zahtevanimi človeškimi in materialnimi viri. Rejsko društvo bo s podizvajalcem sklenilo pogodbo, v kateri so navedene njegove naloge. Prav tako so v pogodbi opredeljene odgovornosti in pristojnosti.

Podizvajalec:

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta (VF), Gerbičeva 60, Ljubljana (<https://www.vf.uni-lj.si/>)

11 Priloga

Potrdilo o pripustu ali semenitvi kobile